

Tuingif verdwijnt langzaam uit beeld

Gemeentelijke groendiensten doen chemische onkruidbestrijders als Roundup, Pokon Stop en Bayer Clean Up in de ban. Maar burgers kunnen er nog steeds het grondwater mee vervuilen.

Door **René Didde**

Dit voorjaar zullen de meeste gemeenten hun karretjes met stalen borstels, heet water of stoom behendig de straat op sturen om stoeptegels van onkruid te ontdoen. Na jarenlange discussie is het gebruik van het chemische middel glyfosaat als onkruidbestrijder op verhard oppervlak verboden.

De allesdoder, pardon, het 'breedspectrummiddel' bekend onder merknamen als Roundup, Pokon Stop en Bayer Clean Up, helpt weliswaar alle groen op stoep en terras effectief om zeep. Maar als het na gebruik gaat regenen, stroomt de organische fosforverbinding via het riool naar het oppervlaktewater. In de Maas, die gebruikt wordt als bron voor drinkwater, moet de inname soms worden gestaakt wegens overschrijding van de strenge glyfosaat-norm.

Het chemisch goedje heeft een slechte naam omdat Monsanto het ontwikkelde voor boeren in de VS en Brazilië die er hun soja- en maisplantages mee schoonspotten. De landbouwgewassen zelf waren door het zaad- en chemieconcern genetisch resistent gemaakt tegen Roundup.

Dat was slimme marketing, maar de gevolgen voor de menselijke gezondheid bleven ongewis. Juist deze week maakte het Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek (IARC), onderdeel van de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO), in *The Lancet Oncology* bekend dat glyfosaat waarschijnlijk non-hodgkinkanker veroorzaakt bij mensen.

Het is mooi dat de gemeenten het spul nu in de ban doen, maar het heeft slechts een beperkt effect. Particulieren verbruiken bij elkaar evenveel glyfosaat als alle gemeentelijke plantsoendiensten bij elkaar. De Nederlander gooit nog karrenvrachten van het spul op tuintegels en terras. Een deel van dit glyfosaat (dat overigens niets met de bijensterfte te maken heeft) stroomt na een regenbui even hard in het riool als op de ge-

Illustratie Han Hoogerbrugge

Glyfosaat veroorzaakt waarschijnlijk non-hodgkinkanker

meentelijke stoep een meter verderop.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu slaagt er tot dusver niet in het particuliere verbruik te stoppen. Vanaf volgend jaar is een 'gebruiksverbod' ingesteld. Een 'productie- en verkoopverbod' zou natuurlijk effectiever zijn. Maar staatssecretaris Mansveld (PvdA) heeft zich door de

landsadvocaat laten overtuigen dat een nationaal verkoopverbod juridisch niet haalbaar is. Schadeclaims van producenten uit heel Europa zouden volgen.

Hoe een gebruiksverbod moet worden gehandhaafd als het spul volop te koop is, is volkomen onduidelijk. 'De Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit en de waterschappen moeten dat nog uitwerken', meldt de woordvoerder van de staatssecretaris monter.

Intussen heeft een aantal tuincentra alle glyfosaathoudende producten al wel uit het schap gehaald. Intra-tuin deed dat vorig jaar. Vooral de overdoseringen door particulieren baarde de tuinketen zorgen. Dit voorjaar volgde Praxis na druk van Greenpeace. Praxis gaat geleidelijk alledaagse milieuschadelijke middelen uit haar 141 winkels te halen. De acht-

tien glyfosaathoudende middelen zijn nu al niet meer te koop. Klanten worden vanaf heden biologische alternatieven aangeboden, aldus Praxis.

Volgend jaar sluit waarschijnlijk ook Intergamma aan, verklaart Eric Jan Schipper, die als manager public affairs onder meer Gamma en Karwei vertegenwoordigt. 'Het past in ons beleid dat we alleen nog biologische alternatieven als Bayer Natria in het assortiment hebben'.

Hij vindt door de overheid voorgestelde maatregelen als een 'kassa-check' omslachtig en duur. 'We zouden personeel moeten opleiden die aan mensen, net als in de apotheek, vragen: bent u bekend met de gevaren van glyfosaat? Dan weet ik nog wel een paar gevaarlijke producten die bij ons in het schap liggen. De

meeste ongelukken gebeuren met het hobbymes.'

Een gebruiksverbod handhaven is volgens hem niet praktisch, onuitvoerbaar en ineffectief. 'Dwang werkt niet en bovendien kunnen mensen het via internet gewoon in Duitsland bestellen.' Hij gelooft ook meer in bewustwording. 'We moeten de consument een reëel verwachtingspatroon van zijn tuin bijbrengen. Schaduwrijke plekken leveren altijd mos op. Wie een leuke tuin wil, moet gewoon schoffelen of zorgen dat bodembedekkende planten onkruid in toom houden.'

Dat is ook het advies van Milieu Centraal en het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM): zoveel mogelijk schoffelen. En niet te veel verharding in de tuin aanbrengen, omdat dit het watervasthoudende vermogen blokkeert. En als je toch voor tegels op pad of terras kiest, leg ze dan goed tegen elkaar aan. 'En schrob eventueel onkruid of groene aanslag eraf met warm water en een scheutje azijn', zegt Mariken Stolk van de voorlichtingsorganisatie.

Een aangeprezen alternatief als Ultima Ecostyle is overigens evenmin onomstreden. 'Er zit een chemische kiemremmer in die waterproblemen kan veroorzaken. Ik ben er niet enthousiast over', zegt Peter Leendertse van CLM. De waterspecialist is blij met het vrijwillige verdwijnen van glyfosaat uit de tuincentra.

CLM probeert ook boeren, voor wie het glyfosaatverbod niet geldt, tot alternatieven te bewegen. 'Ze gebruiken soms glyfosaat om stoppels na de oogst of groenbemesters in het voorjaar te verwijderen. Dat kan vaak ook door te ploegen.'

Leendertse vindt dat de bewustwordingscampagne zich ook moet richten op de hoveniersbranche en tuinontwerpers. 'Zij hebben tot nog toe weinig sjoerge van simpele maatregelen als een doek onder de tegels leggen. Dat voorkomt effectief dat onkruid tussen de voegen wortelt.'

Vragen over milieuvriendelijk gedrag of tips voor deze rubriek?
Mail naar groen@volkskrant.nl